

Šárka Svobodná: Russian Identity: Minority Schools in Contemporary Estonia

Autorka si pro svoji práci v anglickém jazyce zvolila široce zpolitizované téma situace ruské menšiny v Estonsku. Jejím hlavním zájmem bylo, nakolik pociťuje ruská menšina diskriminaci v souvislosti se zákony zavádějícími estonštinu jako jediný výukový jazyk na estonských středních školách, respektive nakolik pociťuje svoji situaci ve stylu „my vs. oni“ a nakolik „my a oni“. Druhým zkoumaným problémem je výuka historie, která má na formování národní identity výrazný vliv. Osobně také problematiku výuky historie považuji za přeci jen obtížnější než jazykový problém. Autorka poměrně logicky analyzuje proměnu statusu ruského jazyka z dominantního jazyka výuky k jazyku menšinovému. Za velmi dobrý postřeh považuji také sociální konotace jazykového problému.

Pro mne jako nesociologa je poměrně těžké zhodnotit použitou metodu. Autorka si pro svoji práci zvolila metodu dotazníků a interview provedených během jejího měsíčního pobytu v Estonsku, na základě kterých přináší své závěry. Šárka Svobodná zvolila ruské školy ze tří měst, tedy Tallinu, Tartu a Narvy, kde se ptala studentů celkem šesti škol. Dotazníky obsahovaly jak otevřené, tak uzavřené otázky. Z hlediska definice skupiny, výběru měst či zdůvodnění otázek přitom nemám žádné námitky. Autorka zcela zřetelně brala v potaz důležité aspekty, které by mohly její výsledky ovlivnit.

Práce je rozsahem poměrně krátká (cca 65 stran), nicméně obsahuje všechny nutné náležitosti pro diplomovou práci. Jako drbnou výtku bych uvedl ponechání chybových hlášení ve finální verzi dokumentu a nedotaženou transliteraci (kromě jiného „Celovoe uchrezhdenii integracii“ na straně 29, což je mix české a anglické transliterace). Jinak jsem v práci neshledal žádné chyby, které by mohly ovlivnit její hodnocení.

Jistým problémem práce, který autorka nicméně sama přiznává, je přeci jen menší vzorek dotazníků a interview, což může výrazným způsobem ovlivnit výsledky jejího výzkumu. Nicméně už samotný fakt, že na tuto skutečnost autorka v úvodu upozorňuje, svědčí o kvalitní metodologické připravenosti, alespoň nakolik jsem schopen soudit. Je tak jen škoda, že se nepodařilo pracovat s poněkud větším vzorkem populace, což bylo ovlivněno spíše reakcí škol na dotaz o možnosti provedení průzkumu. Zde by bylo vhodné ještě alespoň uvést, kolik ruských škol odpovídajících autorčiným kritériím v Estonsku působí či kolik jich bylo osloveno.

Práci nicméně považuji za velmi zajímavou a metodologicky a teoreticky velmi dobře podloženou. Navrhuji ji tak k obhajobě s hodnocením výborně.

V Praze dne 15. června 2014

Karel Svoboda